

Brațul armat al partidului-stat: Garda Națională

■ FLORIN GRECU

[„Hyperion“ University of Bucharest]

Abstract

The single party was the militarized political institution of the new authoritarian regime lead by King Carol II by using the armed hand of single organization in the state, The National Guard. The militarization of policy represented the main dimension of the regime and the state architecture revealed the single party capacity to militarize the administrative institutions. The architecture of National Renaissance Front was similar to a military unit, the official attributions of the National Guard consisted in the maintenance of order in the territory, and unofficially regarded the monitoring of members and opposites of the party and regime, by control and surveillance activity. The National Guard was politicized institution of the regime and of the single party which proved its inefficiency because of the subordination of the commandant general to the single party. Militaries lead the single organization as well as the National Guard.

Keywords

militarization; recruitment; bureaucracy; Single Party; (anti) propaganda; National Guard

Introducere

Prezentul articol își propune să analizeze, din punct de vedere interdisciplinar, recurgând la referințe de *political science* și la legislația epocii, precum și la documente de arhivă, utilizând metoda comparativă, modul în care s-a fabricat o instituție paramilitară care a servit intereselor partidului-stat, în cadrul unui regim politic monopartidist. Studiul prezintă arhitectura Gărzii Naționale, precum și relațiile dintre Frontul Renașterii Naționale și aceasta. Pe de o parte, vor fi analizate în mod critic, misiunile unițăților de Gardă, prin trimiterea la documente de arhivă, fapt care va demonstra că Garda Națională dispunea de un Serviciu de Informații și Propagandă, adică, după cum vom vedea, făcea poliție politică. Pe de altă parte, studiul mai analizează incompatibilitățile dintre FRN și Gardă, precum și „criteriile” de selecție ale celor care intenționau să se înscrie în organizația politică unică, printr-un studiu de caz cu privire la recrutarea și numirea elementelor tinere în structurile de conducere ale FRN.

Ce a fost Garda Națională pentru partidul unic? De ce regimurile autoritare dispun de astfel de instrumente militare care servesc intereselor politice? Aceasta sunt interogațiile la care voi încerca să răspund și anume că regimul monarhiei autoritare și-a fabricat instituții pe care, ulterior, le-a politizat

cu scopul de a controla întreg aparatul de stat și de partid. Răspândirea ideologiei regimului reprezenta misiunea partidului unic și a instrumentelor cu care a fost înzestrată: Garda Națională. Partidul unic, în special Garda Națională și astfel s-a creat un regim politic arbitrar, prin politizarea excesivă a birocrăției partidului-stat. Valențele militariste ale organizației unice au definit partidul și regimul ca pe unul care a avut sprijinul armatei.

Militarizarea politicului

Instrumentul politic și armat al Frontului Renașterii Naționale a fost Garda Națională a partidului unic monarhic. Despre Garda Națională se poate afirma că s-a dorit a fi un substitut al Gărzii de Fier. Denumirea, aproape identică, relevă această axiomă. Prin fabricarea Gărzii Naționale, soldatul nu și-a mai îndeplinit misiunea de ostaș, ci a îmbrățișat misiunea sarcinilor politice cu care a fost înzestrat de noul regim. Referința teoretică a lui Armin Heinen, și anume că „regimurile autoritare necesită sprijinul armatei, iar dictatura regală românească nu a făcut excepție”¹, se vrea a fi demonstrată prin dezvoltarea noțiunii militarizării instituțiilor statului, prin prezența generalilor în structurile de conducere ale partidului unic. Prefecții și primarii erau colonei și generali activi sau în retragere ai armatei române, puși sau numiți în funcții prin decret regal. Politizarea instituției Gărzii se va realiza prin intermediul funcționarilor și ideologiei frontiste. În epocă se spunea că „Garda nu era o organizație după modelul întrebuițat de partidele politice în care totul se reducea la asmuțirea unor oameni împotriva altor oameni”². Aluzia făcea trimitere la haosul politic instaurat de pluralitatea organizațiilor politice, adică la decadența democrației, parlamentarismului și politicianismului.

Apariția militarilor, în politică și în aparatul de stat, denotă existența unui regim politic lipsit de legitimitate pe care monarhia autoritară nu o putea administra decât prin recurs la forță armată. Fiind organizați și disciplinați în plan ierarhic, dotați cu spirit corporativ și cazon, promovând o comunicare reciprocă și dispunând de forța armelor, militarii reprezintă, deseori, cea mai puternică structură a societății. Intervenția militară apare justificată ca fiind întreprinsă în numele interesului și al securității naționale, în scopul evitării dezlănțuirii războiului civil sau în scopul proceselor de modernizare economică și socială³. Forțele armate și partidul unic își protejază, își legitimează și întrepătrund acțiunile, atât sub aspect organizațional, cât și sub cel funcțional, de la propagandă la activități culturale, de la modernizare economică la acțiuni în domeniul legislativ⁴. Fabricarea celei de-a doua forțe armate, paramilitare, a fost reprezentată de apariția organizației auxiliare a FRN-ului, care a fost condusă de elemente ale armatei sau de foste cadre ale corpului ofițeresc, înscrise în partidul unic. Unitățile Gărzii erau conduse de comandanți, numiți dintre membrii FRN, preferați fiind foștii ofițeri activi ai armatei sau cei în rezervă. Astfel, „comandantul Capitalei, comandantii de Ținut și Județ au fost numiți prin decret regal, la propunerea Ministerului de Interne. Toți ceilalți comandanți de plasă, centru orășenesc, comună și sat au fost numiți prin decizia generalului-comandant. Nu oricine putea fi comandant, ci doar aceia care urmau,

1 Armin Heinen, *Legiunea „Arhanghelului Mihail”. Mișcare socială și organizație politică. O contribuție la problema fascismului internațional*, Ediția a-II-a, (București: Editura Humanitas, 2006), 341-342.

2 „Solemnitatea depunerii jurământului comandanților de ținut ai gărzilor naționale. Cuvântarea lui A. Călinescu”, *Universul*, 4 mai 1939, 11.

3 Domenico Fisichella, *Știința Politică. Probleme, Concepte, Teorii*, trad. din limba italiană și postfață de Victor Muraru, (Iași: Editura Polirom, 2007), 362.

4 Fisichella, *Știința Politică...*, 364.

în prealabil, cu succes, cursurile de comandanți”⁵. Generalul-comandant reprezenta organul de conducere permanentă a Gărzii și, în această calitate, îndeplinea funcția de membru în Consiliul Superior al FRN. Generalul era ajutat în conducerea Gărzii de un Stat Major, numit prin decret regal, dintre foștii ofițeri superiori ai armatei active. Statul Major al Gărzii dispunea de un Serviciu al Propagandei, care avea ca atribuții culegerea informațiilor privitoare la starea de spirit din țară, la problemele de interes obștesc și față de principiile și scopurile FRN, precum și propaganda prin publicații periodice, în legătură cu această organizație⁶.

Regimurile autoritare cu valențe militare, prin ofițeri, controlează actul de guvernare, care este lipsit, în acest fel, de orice ideologie specifică și acționează pe baze prevalent pragmatice, în limitele mentalității birocratice, specifice militarilor și civililor, în prezența unui partid unic, de masă, sponsorizat de putere, care poate fi prezent mai mult cu scopul de a ocupa spațiul politic, pentru a reduce participarea populației la viața politică, decât în scopul unei mobilizări populare, fie chiar controlate⁷. În acest sens, rolul „Gărzilor Naționale a fost acela de a fi chemate să păstreze contactul strâns cu masele populare, având datoria să le îndrume, să le orienteze și să remedieze cu un ceas mai devreme împotriva agitatorilor care cereau oamenilor aderarea la organizații străine, contrare intereselor țării”⁸. Despre rolul Gărzii Naționale s-a exprimat și istoricul Nicolae Iorga, consilier regal, care considera că „Frontul, cu Garda lui națională, este tot ce poate fi mai bun pentru monarhie, iar Coroana trebuie să găsească mobilizare și în alte forțe, decât cea a maselor mobilizate de cine știe ce demagog. Țara a sprijinit prin *Front* Coroana, în primul rând, dar Coroana trebuie să se sprijine pe un Parlament liber”⁹. Atitudinea critică a istoricului Nicolae Iorga, la adresa regimului și partidului condus de regele Carol al II-lea, se observă prin poziția acestuia în legătură cu necesitatea fundamentării regimului, în vederea reînvierii instituției parlamentului și reintroducerea libertăților fundamentale ale cetățenilor, suspendate prin decretul stării de asediu care introducea cenzura¹⁰.

Mobilizarea, pe de parte, poate antrena segmente limitate ale populației, la nivel de elite, ori poate lua un caracter de masă, în cazul în care ea este decisă de populație, anterior mobilizată în cadrul unei situații politice mai competitive, dar lipsită de instituții politice capabile să satisfacă cerințele generate de mobilizare ori să garanteze desfășurarea unor procese stabile de schimbare socială și politică¹¹. Pe de altă parte, populația, agitată din punct de vedere politic, este răcită de regimul autoritar instaurat, inducând uneori cetățenii spre forme de apatie și detașare. Ceea ce regimul îi cere populației este, în fond, să nu se ocupe de politică¹². Domenico Fisichella, analizând regimurile autoritare de mobilizare, ajunge la concluzia că acestor regimuri „le este mai mare tentația de a antrena mulțimile sociale în procesele politice, fără însă ca mobilizarea să ajungă să cuprindă omul în multitudinea dimensiunilor sale: autoritarismelor le este suficientă antrenarea și sprijinul persoanelor ca subiecți politici, în postura lor politică, și nicidecum ca subiecți totali”¹³.

5 „Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Gărzii Naționale”, *Universul*, 26 aprilie 1939, 9, vezi și A.N.I.C, Fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar 171/1939, ff. 2-3.

6 *Universul*, 26 aprilie 1939, 9.

7 Fisichella, *Știința Politică*, 364.

8 „Depunerea jurământului comandanților de Gărzii FRN din Ținutul Bucegi”, *Universul*, 8 mai (1939):15.

9 Nicolae Iorga, „Desbaterile parlamentare”, Senatul, ședința din 28 iunie 1939, în *Monitorul Oficial*, nr. 9, partea a III-a, București, Imprimeria Centrală, (1939):7.

10 Decretul Regal, Nr. 856, „Instaurarea stării de asediu”, *Monitorul Oficial*, Nr. 34 din 11 februarie (1938): 1-2.

11 Fisichella, *Știința Politică*..., 359.

12 Fisichella, *Știința Politică*..., 359.

13 Fisichella, *Știința Politică*...,368.

Militarii erau cei care coordonau activitatea FRN-ului, având rolul de a supraveghea membrii partidului, în interiorul și în afara organizației politice unice. Scopul era reprezentat de mobilizarea indivizilor în jurul regelui, împotriva legionarismului și propagandei comuniste, care agitau spiritele tineretului și muncitorilor. O altă dimensiune a FRN este reprezentată de faptul că partidul unic era așezat pe baze profesionale, efect al statalismului organic și al ordinii constituționale corporative, reprezentând exprimarea preocupărilor publice și fiind completată cu o Gardă proprie, ca instrument de disciplină și ordine interioară. Astfel, „FRN a reprezentat mijlocul prin care Națiunea și-a exprimat gândurile și a fost rezervorul din care, printr-o selecție severă a elitelor, se vor recruta elementele de conducere ale țării”¹⁴. Rațiunea de existență a Frontului Renașterii Naționale a fost ca, pe de o parte, „membrii Frontului să lămurească masele populare, prin contact direct, să propage actele de guvernământ în legătură cu împrejurările, pe de altă parte, Frontul Renașterii Naționale va fi în stare, prin ramificații tentaculare, să plece urechea la bătăile inimii mulțimii, să culegă din milioanele de căminuri modeste dorințele și voințele care tind și au dreptul să se facă auzite, aceste milioane de pături trebuie să alcătuiască plămada din care iese apoi, printr-o sinteză înțeleaptă, voința și dorința națiunii”¹⁵. Prin urmare, ideologia oficială a regimului a fost exercitată de guvern asupra populației, prin intermediul membrilor Gărzilor Naționale și a partidului unic și cu ajutorul rezidenților din ținuturi. FRN reprezenta legătura dintre indivizi și elitele locale care aveau ca obiective exercitarea mobilizării sociale prin intermediul ideologiei.

Arhitectura Gărzii Naționale

Organele de execuție ale FRN se regăseau în relații de dependență ierarhică, conform articolului 22 din *Regulamentul de organizare a FRN*, adică ierarhia era stabilită pe cele trei categorii de profesii. Cu alte cuvinte, Secretarul General, pentru ocupații intelectuale, avea în subordine numai pe secretarii pentru profesiile intelectuale, fără autoritate asupra celor de la categoria agricultură sau muncă manuală. Pentru Garda Națională, ierarhia era stabilită de art. 10 din *Regulamentul Gărzii Naționale*, care amintea faptul că „în ea nu intrau decât comandanții de unități ai Gărzii”¹⁶. Generalul-Comandant reprezenta organul de conducere permanent al Gărzii. El întruhipa întreaga activitate a Gărzii, potrivit directivelor primite din partea Directoratului Frontului. O dispoziție interesantă este înscrisă în articolul 35, din *Regulamentul Gărzii Naționale*, care prevedea că: „întrebuințarea unităților de Gardă Națională se producea la ordinul Generalului-Comandant, iar în cazuri de vădită urgență și necesitate și la cererea Secretariatului Frontului, la sat, comună și plasă; în această eventualitate, se solicita și aprobarea Secretariatului de județ al FRN”¹⁷. Garda era un organ auxiliar al FRN, iar Generalul-Comandant al Gărzii Naționale îndruma activitatea acesteia, potrivit directivelor primite din partea Directoratului. Misiunile Unităților de Gardă constau în: a) menținerea ordinii cu prilejul manifestațiilor de orice fel ale organizațiilor FRN; b) cooperarea cu organizațiile existente, în vederea pregătirii pentru apărarea pasivă împotriva atacurilor aeriene; c) colaborarea cu Straja Țării și Serviciul Social; d) cooperarea în timp de război cu organele militare, pentru menținerea siguranței, liniștei și execu-

14 „Aniversarea Noii Constituții, Cuvântarea lui A. Călinescu”, *Universul*, 1 martie (1939): 3.

15 „Cuvântarea lui Victor Vălcovici”, *Țara Nouă prin Munca Tuturor, Biblioteca FRN*, (București: Editat de Subsecretariatul de Stat al Propagandei, Imprimeria Statului, (1939): 19.

16 A.N.I.C., Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 151.

17 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 151.

tarea unui Serviciu de Informații¹⁸. Candidații pentru calitatea de membru al Gărzii trebuiau să îndeplinească următoarele condiții: a) să fie membri ai Frontului; b) să fie valizi; c) să aibă cel puțin vârsta de 23 de ani și cel mult vârsta de 50 de ani; d) să știe a scrie și a citi românește; e) să fi avut întotdeauna o bună purtare în societate¹⁹.

Statul Major al Garzii Naționale dispunea de un *Serviciu de Informații și Propagandă* care se afla sub îndurmarea *Consilierului Tehnic*. Acest serviciu avea ca principale atribuții colectarea informațiilor de ordin politic care: a) se refereau la activitatea diferiților oameni politici neîncadrați în FRN sau încadrați de formă, ca să-și poată continua activitatea lor de ponegrire sau defăimare a regimului actual, la adăpostul organizației FRN; b) Activitatea viza, în general, orice acțiune politică contrară ideologiei și doctrinei FRN; c) Această sferă de acțiune includea orice curent politic-social, idei sau păreri care circulau în public pe căi ascunse, de la om la om, verbal sau scris; d) Erau vizați, în special, foștii demnitari politici care se simțeau înlăturați de la conducerea FRN sau nu mai aveau nicio întrebuințare și deci nicio sursă de venituri, fiind nemulțumiți cu simpla calitate de membri FRN²⁰. Aceste informații se aduceau la cunoștința Comandantului General și Ținutului care le centraliza pe județe și păstra evidența acestor elemente. De la Comandamentul General al Partidului Națiunii, Serviciul Informații, prin referatul din 5 iulie 1940, pentru executarea dispozițiilor Marelui Stat Major, se poate observa faptul că Cercurile de Studii funcționau în vederea străngerii de informații, pentru existența statului român. Era necesar să se creeze câte un serviciu contrainformativ, camuflat, sub denumirea de *Serviciu de Studii și prevederi*²¹. Comandanții Gărzilor Naționale de județe trebuiau să întreprindă și o acțiune contrainformativă depinzând direct de cei trei delegați²².

Serviciului informații al Gărzii partidului unic

Comandantul Gărzii Naționale de plasă și de comună era un organ în subordinea comandantului de Județ. El cauta informații și le transmitea, în formă brută, comandantului Gărzii Naționale de Județ. Comandantul de plasă și comună nu poseda niciun fel de scripte și nu ținea niciun fel de dosar în această privință. Informațiile recoltate se transmiteau verbal sau prin note informative fără oprirea vreunei copii²³. La capitolul IV-lea din Legea pentru organizarea FRN se amintea despre mijloacele contrainformative. Astfel, metodele militarizate practicate de partidul unic nu erau specifice unei organizații politice, ci unităților militare și poliției politice. Prin urmare, recrutarea agenților informatori acoperiți și rezidenți se făcea dintre membrii Gărzilor Naționale care erau selecționați și care puteau să corespundă cerințelor din toate punctele de vedere, fiind ași a întreprinde o acțiune contrainformativă. Acești agenți rezidenți, acoperiți ca ocupație, comunicau direct cu comandamentul respectiv și puteau fi cunoscuți numai de aceștia. Pentru identificarea lor, comandamentul de județ, putea emite un număr de ordine dintr-un carnet special²⁴. Care erau problemele de urmărit? Acest lucru era specificat în capitolul al V-lea și anume: „contrainformații de ordin politico-social, starea de spirit a populației, activitatea diferiților oameni politici încadrați sau neîncadrați în Partidul Națiunii, acțiuni contrare ideologiei și doctrinei Partidului Națiunii, idei sau păreri care circulă pe căi ascunse, contra, de la om la om, verbal sau scris, informațiuni de ordin polițienesc sau judiciar, acțiuni ce urmăreau răsturnarea ordinii sociale prin

18 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 151.

19 A.N.I.C., Fond Președinția Consiliului de Miniștri, Dosar 171/1939, f. 7.

20 A.N.I.C., Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 326.

21 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 327.

22 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 327.

23 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 328.

24 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 330.

acte de teroare, spionaj, acțiuni subversive, tot ce este contrar siguranței interioare și exterioare a statului”²⁵. Măsurile propuse de Statul Major au constat în: „acțiuni concentrate cu armata și celelalte autorități administrative, de jandarmerie, poliție, școli bisericești ale țării; propagandă intensă pentru ideologia FRN, prin metode de convingere și întărire a încrederei în noua orânduire a Statului, prin recăștigarea celor care au fost vremelnici abătuți de la calea românismului”²⁶.

Dacă antipropaganda era de competența armatei, ținerea sub control a fostelor partide politice era de competența partidului unic și a guvernului. Elementele care se ocupau de exercitarea controlului erau funcționarii, printre care și rezidentul regal. Din cercetarea documentelor de arhivă a rezultat faptul că rapoartele rezidentului contribuiau la politica guvernamentală. Circulara pe care o trimitea Secretariatul General al FRN către secretari FRN de Ținut și Județ specifica faptul că „în unele județe ale țării se găseau elemente care activase în fostele partide politice și care, în loc să se alătore acțiunii, se izolau de mișcarea FRN, criticând noua mișcare politică”²⁷. Anumiți agenți ai unor grupări politice desființate nu pierdeau prilejul să-și manifeste neîncrederea în FRN. Metoda de a semăna neîncrederea în rândul celor de bună credință (atât la orașe, cât și la sate) trebuia combătută cu toate mijloacele. Românii trebuiau să fie uniți în jurul Tronului și conducătorilor acestui neam. Aveau datoria de a demasca pe semănătorii de știri false; de a afla numele tuturor celor care răspândeau aceste zvonuri dăunătoare unității neamului, aveau obligația de a cunoaște programul FRN, de a răspândii ideologia sa, în vederea formării unui spirit public sănătos²⁸. Raportul către Ministerul de Interne infirmă adevăratul rol jucat de Garda Națională, care nu a fost în stare să-și îndeplinească atribuțiile pentru care a fost înființată. Garda era lipsită de acel dinamism care ar fi trebuit să fie caracteristica principală a acestei organizații. Programul era insuficient de atractiv și a făcut ca membrii Gărzii să fie utilizați mai mult pentru decor la diferite manifestații frontiste, și prea puțin la o activitate reală, impunătoare și atractivă²⁹. Astfel, „membrii au fost autorizați să facă pe agenții de constatare a contravențiilor la legea speulei, argumentează raportul, prin faptul că unitățile erau formate din oameni de peste 50 de ani, care erau obosiți și inapți pentru o activitate care cerea mobilitate, spirit de inițiativă și entuziasm”³⁰. Raportul cerea întocmirea unui program plăcut, căci de el depindea succesul sau insuccesul executării lui. Prin comparație, „din experiența altor țări, s-a putut trage concluzia că atât în mediul rural, cât și în cel urban exercițiile de tir, practicarea de sporturi adecvate situațiilor, servicii de pază, control, siguranță generală, activități culturale și sociale, coruri, fanfare și diferite concursuri de stimulare, prezentau un mai mare interes. La șezători sau consfătuiri, se recomanda să se caute ca toți participanții să aibă rol activ”³¹.

Atribuțiile Gărzii Naționale, ca organ de ordine al FRN, au constat în cooperarea în timp de război, cu organele militare pentru menținerea siguranței și liniștii publice. Conform noii legi a FRN, Serviciul în Garda Națională era considerat ca fiind o onoare care se încredința numai celor hotărâți să se sacrifice pentru interesele superioare ale țării și pentru Rege³². În cadrul NSDAP, de exemplu, „ordinea erau încredințate doar formațiunilor de elită ale partidului, care erau silite să asculte ordinele Fuhrer-ului și să execute voința conducerii politice a partidului”³³,

25 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 330.

26 Fond FRN, dosar 2/1939-1940, f. 70.

27 Fond FRN, dosar nr. 2/1939-1940, f. 130.

28 Fond FRN, dosar nr. 2/1939-1940, f. 130.

29 Fond FRN, dosar nr. 23/1940, f.141.

30 Fond FRN, dosar nr. 23/1940, f.141.

31 Fond FRN, dosar nr. 23/1940, f.141.

32 Fond FRN, dosar nr. 1/1939, f. 99.

33 Hannah ARENDT, *Originile totalitarismului*, traducere de Ion Dur și Mircea Ivănescu, (București: Editura Humanitas, 2006), 494.

„Selecția“ membrilor Gărzii Naționale

Dintr-un raport de activitate al Secretarului din Ținutul Someș pentru toate categoriile: agricultură și muncă manuală, industrie și comerț și ocupații intelectuale putem afla mai multe detalii, în privința relațiilor dintre FRN și Garda Națională, și anume: „comandanții de Gardă nu erau prea bine aleși, că aveau un aer de întâietate și se amestecau în chestiuni la care nu se pricepeau”³⁴. Obiecțiile puneau în lumină faptul că „membrii Gărzilor nu erau recrutați cu destulă grijă dintre persoanele cele mai corecte și dinamice, iar combaterea speculei dădea prilej la semnalaarea de abuzuri interesante din partea angajaților Gărzilor”³⁵. Raportul amintea de nevoia delimitării perfecte a atribuțiilor Gărzilor în rândul cadrelor FRN, pentru ca ele să-și poată îndeplini rolul. Pe de altă parte, dintr-un alt raport al Ținutului Marea din 14 martie 1940, putem afla că „Garda Națională era pusă sub ascultarea președinților locali și era nevoie ca președintele să știe cine merită să fie în Gardă și cine nu, de unde rezulta că președintele confirma tinerii membri ai Gărzii”³⁶. Raportul, pe de o parte, amintea despre recrutarea în Gardă a oamenilor vârstnici, ieșiți din elementele armatei. Bătrânii puteau fi întrebuițati atât la menținerea ordinii, a siguranței publice, cât și ca mână de lucru. Pe de altă parte, raportul, indica Gărzii faptul că trebuia să-și pună la punct un serviciu de informații, precum și unități de ordine compuse din elemente tinere și sportive care să cunoască boxul și să se instruiască în mijloacele de apărare, pentru a fi apte, la nevoie, să aducă repede la ascultare pe cei cu totul recalitrânți³⁷. Activitatea politică a Frontului Renașterii Naționale se desfășura după metodele și mijloacele armatei, care coordona activitatea membrilor Gărzii Naționale, iar membrii brațului armat făceau parte din partidul unic carlist și, în plus, erau plătiți de către organizația politică, ca funcționari de stat și de partid. Militarii conduceau atât partidul unic, cât și Garda Națională.

Agitatorii și bătaușii electorali³⁸ ai partidelor politice desființate, pe de o parte, au fost înlocuiți cu *elementele educate* de către partidul unic spre a asigura ordinea, iar pe de altă parte, selecționarea, recrutarea membrilor Gărzii, nu se realiza pe principii meritocratice, generând astfel corupție, în rândul brațului armat al Frontului. Atribuțiile oficiale ale Gărzii constau în menținerea ordinii în ținuturi, iar cele neoficiale aveau în vedere monitorizarea membrilor și opozanților partidului și regimului. Activitățile de control și supraveghere erau specificate în chiar programul FRN și al Gărzilor Naționale. Supravegherea comuniștilor și legionarilor de către Gărzile Naționale, în colaborare cu Marele Stat Major, viza controlul activității subversive a acestora, prin propaganda derulată împotriva schimbării ordinii statale, monarhice.

Elementul critic adus acestei instituții militarizare a organizației politice unice, din chiar interiorul organizației, a constat în neîndeplinirea programului și atribuțiilor cu care a fost înzestrată Garda Națională. Principala dimensiune a gărzilor regale a fost cea de răspândire a ideologiei FRN, modalitate prin care s-a încercat reformarea spiritului tineretului, în sens frontist, în conformitate cu principiile doctrinare ale Gărzii și partidului unic. Ascensiunea tineretului în funcțiile partidului și ale Gărzii s-a dorit a fi în concordanță cu retorica populistă promovată de regim. Membrii Gărzii erau mai mult decorativi, însă rol de parodie a jucat și Parlamentul corporatist, cât și organizația politică unică, iar noul regim autoritar a reprezentat decorul vechiului regim democratic.

34 Fond FRN, dosar nr. 18/1939, f. 138.

35 Fond FRN, dosar nr. 18/1939, f. 138.

36 Fond FRN, dosar nr. 6/1939-1940, f. 199.

37 Fond FRN, dosar nr. 6/1939-1940, f. 199.

38 Sorin Radu, *Electoratul din România în anii democrației parlamentare (1919-1937)*, (Iași: Editura Institutul European, 2004), 216.

Concluzii

Statul a fost cel care controla birocrăția, prin intermediul partidului și Gărzii Naționale, care era populată, în mare parte, cu ofițeri din armata română. Ca și în administrație, construcția partidului unic, cu personal de la stat, se făcea prin numiri și avansări, ca și în perioada funcționării regimului parlamentar democratic, conform rapoartelor studiate. Deși se proclama ca fiind un nou regim, el se comporta ca și cum ar fi fost regimul vechiului sistem. Ideologia oficială a regimului a fost exercitată de guvern asupra populației, prin intermediul membrilor Gărzilor Naționale și partidului unic, dar și cu ajutorul rezidenților din ținuturi. Funcționarea partidului-stat s-a datorat simbiozei dintre elitele militare și cele politice din cadrul partidului unic, reprezentând instrumentul de autoritate în opera de guvernare. FRN nu era doar un instrument de control administrativ, ci mai era și sursă de propagandă, având datoria să desfășoare activități antipropagandistice, împotriva curentelor ideologice ale vremii, în special împotriva mișcării comuniste și legionare, activități care erau de resortul Marelui Stat Major, care obliga pe șefii de județe și de ținuturi să se ocupe de gestionarea acestui pericol de ordin statal.

Garda Națională a fost instituția politizată a regimului și a partidului unic care și-a dovedit ineficiența datorită subordonării generalului comandat față de partid. Militarii conduceau atât partidul unic, cât și Gardă Națională. Studiarea documentelor de arhivă a confirmat faptul că Garda era lipsită de dinamism, iar programul era insuficient de atractiv pentru membrii săi, care erau folosiți mai mult la manifestatii. Accederea tineretului în funcții, în cadrul partidului unic și a Gărzii Naționale, a reprezentat una dintre dezideratele nerealizate ale regimului. Prin intermediul statului, „partidul propaga ideologia cu ajutorul mijloacelor de constrângere, de publicitate și de propagandă”³⁹. Implementarea ideologiei regimului în toate straturile societății reprezenta atributul noilor instituții: Gărzile Naționale, FRN-ului și Cercurilor de Studii. Noile instituții erau ideologizate și au servit instaurării ordinii în țară, prin intermediul organelor coercitive de supraveghere și control.

BIBLIOGRAFIE

Cărți:

ARENDR, Hannah, *Originile totalitarismului*, traducere de Ion Dur și Mircea Ivănescu, București, Editura Humanitas, 2006.

ARON Raymond, *Democrație și totalitarism*, traducere de Simona Ceaușu, București, Editura All, 2001.

HEINEN Armin, *Legiunea Arhanghelului Mihail, O contribuție la problema fascismului internațional*, traducere de Cornelia Esianu și Delia Esianu, București, Editura Humanitas, 2006.

FISICHELLA Domenico, *Știința Politică, Probleme Concepte, Teorii*, traducere din limba italiană și postfață de Victor Muraru, Iași, Editura Polirom, 2007.

Țara Nouă prin Munca Tuturor, Biblioteca FRN, București, Editat de Subsecretariatul de Stat al Propagandei, Imprimeria Statului, 1939.

Documente de arhivă:

A.N.I.C., Fond FRN, dosar nr. 18/1939

A.N.I.C., Fond FRN, dosar nr. 2/1939-1940

A.N.I.C., Fond FRN, dosar nr. 6/1939-1940

³⁹ Raymond Aron, *Democrație și totalitarism*, traducere de Simona Ceaușu, 9 (București: Editura All, 2001), 203.

A.N.I.C., Fond FRN, Dosar nr. 23/1940

A.N.I.C., Fond FRN, Dosar nr. 848/1940

A.N.I.C., Fond FRN, Dosar nr. 850/1940

A.N.I.C., Fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar nr. 171/1939

Monitorul Oficial:

Monitorul Oficial, Nr. 34 din 11 februarie 1938.

Monitorul Oficial, nr. 9, partea a III-a, Imprimeria Centrală, București, 1939.

Ziare din epocă:

Universul, nr. 58 din 1 martie 1939.

Universul, nr.111, din 26 aprilie 1939.

Universul, nr. 119 din 4 mai 1939.

Universul, nr.123 din 8 mai 1939.